دایەڵۆگێك لەگەڵ عەبدوڵڵا سەڕاج دا ... ئەدیب نادر

لە پاڵا لەتیف هەڵمەت و فەهمی کاکەیی دا عەبدوڵڵا سەڕاج یەکێك بوو لەوانەی کە بەگرنگییەکی زۆرەوە لە نەوەکەی ئێمەی دەڕوانی, بە شێوەیەکی سروشتییانە لەگەڵیدا پیاسەمان دەکرد, لە چاخانە دادەنیشتین, کاتێکی فرە پێکەوە باس و خواسی خوێندنەوە و داهێنانمان تاوتوێ دەکرد, ئەو لە پێکهاتەی نەوەکەی پاش خۆی ڕۆڵێکی پڕبایەخی بینیووە و هەمیشە یەکێك بووە لەو چیرۆکنووسە دانسقانەی نێو ڕەوتی چیرۆکی مۆدێرن و هاوچەرخی ئێمە کە شێواز و تایبەتمەندێتی جیای نووسینی خۆی هەبووە و یەکێکیش بووە لەو کەسانەی خاوەنی فەزایەکی مەعریفی و ڕۆشنبیرییەکی پەلوپۆ هاوێژ و ئینسایکلۆپیدی بووە و ئیشێکی بێڕادەی لە پرۆسەی تیۆراندن بۆ هونەری چیرۆك و ڕۆمان و هونەری شێوەکاریش کردووە و خەریکی زاراوەسازی بووە و جگە لەوە هەر کاتێکیشی بۆ ڕەخسابێت ئەوا زارەکییانەیش لەگەڵا هەوادارانیدا تێیهەڵچووە و لە کایەکانی ئەدەب و تەکنیکەکانی نووسین و دنیابینیی چیرۆك نووسیی خۆی دواوە و داهێنانەکانیشی بەرهەمی نەوەی پاش خۆی ڕەنگڕێژ کردووە و بەرهەستانە لە فەزای چیرۆکی ئەم سەروبەندەدا ئامادەیان هەیە. ئەو پتر لە نیوسەدە سەروکاری لەگەڵا هونەری کورتە چیرۆکدا کردووە و مامەڵەی لە تەك هەموو جۆرە تەکنیکەکانی ئەم ژانرەدا هەبووە و زۆرجار کردوونی بە کاراکتەری سەرەکیی ئەفراندنەکانی و هێندە لێیان قووڵبۆتەوە و شارەزایی لێیان پەیدا کردووە, زاتی ئەوە دەکەین بڵێین هەندێك چیرۆکی خۆی هەر تەنها لەبەر ئەوە نووسیووە هەتا بیکات بە ڕووبەرێك بۆ پراکتیزەکردنی تەکنیکەکانی گێڕانەوە و پشتگوێ خستنی ئەوەی چیرۆك خۆی تەکنیکە تایبەتمەندەکانی خۆی لە ژیانەوە هەڵدەبژێرێت و حەوەجە و پێداویستیی بە کام یەك لەو تەکنیکانە بێت لەگەڵا خۆیدا پەلکێشیان دەکات و پراکتیزەیان دەکات و دەیانکاتە بەشێك لە جەستەی هونەری گێڕانەوە, نەك ئەو ببێتە بەشێك لە جەستەی ئەوان! سیما دیارەکانی ئەدەبەکەی ئەو هێما, خوازە, دەمامك, مۆنتاجی سینەمایی, تێکشکاندنی کات و..جگە لەوە, ئەو زمانەیش کە هەر هیچ نەبێ ناسنامە ئەدەبییەکەی پێ بەرجەستەترە و زۆرجار بە میتازمان ناوزەدی دەکات, تەقریبەن لە زمانی هەموو کەسێك تایبەتمەندتر و تاکمەندترە و کەسیش بەقەدەر ئەو زمانەکەی لە فەرهەنگی زمانە گشتییەکەمان جودا نابێتەوە و شەقڵا بە

پێكهاتەیەكی زەمانیی تاكڕەوانە نادات. چیرۆكەكانی ئەو جیهانێك دەخوڵقێنن هاوكات هەم ڕیالیزمییە وهەم فانتازییشە و سەرسامامان دەكات و پەیامی ئینسانییانەیان لێوەردەگرین. باكگراوەندی ڕاستەقینەی كاراكتەرەكانیشی خودی ژیان خۆین. ئەو جورئەت و بوێرییە بێهاوتایەی كە لە سەردەمێكدا ئەو بابەتە گەورانەی موتوربەی دەق دەكرد لەلای كەم نووسەردا بوونیان هەبوو, كێ بەر لەو پاكتاوی نەژادیی و تەعریب كردنی كەركووكی كردووە بە دەق و دەمی لە پرسە نەتەوەییە چارەنووسسازەكانەوە داوە؟ ئەو قەڵەمە بێگومان جگە لە خوێنی پاكیزە و بێگەردی پێشمەرگەیەك چی تەڕ و پاراوی كردووە و ژیانی پڕبەخشیووە تاكو ئەو سەبجێكتانە لە تانوپۆی تێكستەكانیدا داڕێدە بدات! لەم دیمانەیەشدا, كە لە ماڵی دوكتۆر كارای كوڕی مامۆستا عەبدوڵڵا سەڕاج, لە گوندی ئەڵمانی هەولێر, بە ئامادەیی هاوڕێی شاعیر سەباح ڕەنجدەر- كە بێگومان بە هاوبەشییەكەی دیمانەكەی دەوڵەمەندتر كرد- لە بەرواری 5ی حوزەیرانی 2013دا سازدراوە, وەڵامدانەوەكانی مامۆستا سەڕاجیش بەڕاستی گوزارشتێكی ڕاستەقینە و كاڵا بەقەد باڵای ئەو خەریك بوونە جیددییەی ئەوە بە نووسینی چیرۆك و هەوڵدان بۆ بەرفراوانتر كردنی ڕەهەندەكانی ئەو هونەرەی, كە لە ڕاستیدا بایەخ و بەهاكانی بە هیچ كلۆجێك لە بایەخ و بەهاكانی ڕۆمان كەمتر نییە.

ئەدیب نادر: عەبدولڕەحمان مونیف دەڵێت: كورتە چیرۆك ڕەگەزێكی ئۆرگانیكییە لە بونیادی ڕۆماندا, ئەی ئیتر بۆچی تەركیز هەر لە سەر ڕۆمانە و كورتە چیرۆك كەمتر جێبایەخی نووسەرەكانە, بە خۆماڵی و بیانیشەوە؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ, بە پێچەوانەی ئەمەوە, هەندێ برادەر, بە تایبەتی یەكەم ڕۆمانم كە دەرچوو- هەڵكشان بەرەو لووتكە- ڕەخنەیان لێگرت, كە پێكهاتووە لە چیرۆكی كورت و چیرۆكی كورتن و لێكم داونەتەوە, بۆ؟ لەبەر ئەوەی هەندێكیانم, فیعلەن خۆی هەر بۆ ڕۆمان نووسیوومە, هەندێكیانیشم هەر بە جیاجیا بڵاوكردنەوە, ئەوجا, ڕاستە هەیە, لە هەموو ڕۆمانەكانمدا دەتوانم چیرۆكی كورت جیا بكەمەوە, خۆی ڕەخنەگرێكی ئەورووپیش دەڵێت باشترین ڕۆمان ئەمڕۆ ئەوەیە پێكهاتبێ لە لێكدانی دەیان چیرۆك, یان تێهەڵكێشی هونەرییانەی كورتە چیرۆكەكان و هەرە شۆرت شۆرت ستۆرییەكان, یانی چیرۆكە هەرە هەرە كورتەكان بێ, بەڵام هەر یەكە, ڕۆمان ئامانجی جیایە و كورتە چیرۆكیش لێرە ئامانجی جیایە, هەر یەكەیان بە جۆرێك شت دەبینێ.

ئەدیب نادر: ڕاستە. بەڵام بۆچی بە شێوەیەکی گشتی لێرەش و لە ئەورووپایش، بۆ نموونە، سەیر دەکەی زیاتر تەرکیز دەخرێتە سەر ڕۆمان و ڕۆمان زیاتر دەبێتە جێ بایەخی نووسەران؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەوە وابزانم قسەیەکی دوکتۆر جابر عەسفوورە دەڵێ – الروایە دیوان العرب- وەك چۆن جاران دەیانووت شیعر دیوانی عەرەبە، فیعلەن، ئێستا ڕۆمان بۆتە سەنگی مەحەکی ئەدیب، کە ڕۆمانی نووسی دەڵێن موعجەبن پێی، بۆ؟ چونکە سەردەمەکە ئاڵۆزە و سەردەمەکە تەکنۆلۆجیای پێشکەوتووە و پێویستی بە ڕۆمان هەیە. بەڵام ڕۆمانگەلێك، نەك ڕۆمانگەلە ڕۆمانسییە قەدیمەکانی زەمانی…

ئەدیب نادر: فرووسیەت و..

عەبدوڵڵا سەڕاج: سەدەی حەڤدە و هەژدە و نۆزدە و تەنانەت سەدەی بیستیش ئێستا کۆن بووە. دەتوانم ئاماژە بە عەرەبەکان بکەم، چونکە لای ئێمە هێشتا تەمەنی کورتە، نەجیب مەحفووز، ئەمەی سعوودیەکە کە تۆ ناوت هێنا، ئەوەی کە- شەرقی متەوەسیتی- هەیە
ئەدیب نادر: عەبدولڕەحمان مونیف..
عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەمانە، هەموو، ئا عەبدولڕەحمانی مونیف، ئەمانە هەموو بوونەتە کلاسیکی ڕۆمان، ئێستا خوێنەری نوێ بۆی ناخوێنرێتەوە، ئێستا ئیدی سینەماکاران کەڵك و سوود لە بەرهەمەکانیان وەردەگرن وەکو مێژووی ئەدەب.

ئەدیب نادر: ڕەنگە من عەبدولڕەحمان مونیف هێشتا بە کلاسیك نەزانم، چونکە بۆ نموونە یوسف ئەلسەباعی و…

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەوان جیان، ئەوانە هونەریین و بەڵام سیاسین..ئەو هونەری ترە لە یوسف ئەلسەباعی و حیلمی موراد و نازانم کێ و کێ و ئەوانە و زۆری کەیش هەیە، لە مێژووی میسر و سوریا و ئەمانە، بەڵام ئەوەی بۆڵێ هونەریی و باشبن و ئەوەی دەرکەوتووە، عەبدولڕەحمانی مونیف و نەجیب مەحفووزە و بێجگە لە..

ئەدیب نادر: تەیب ساڵح و ئەوانە..
عەبدوڵڵا سەڕاج: نەوەی تازەیش هەیە ئیبراهیم ئەسڵان و نازانم کێ..

ئەدیب نادر: حەیدەر حەیدەر و..
عەبدوڵڵا سەڕاج: یووسف ئەلقەعید و ئەمانە و لە لیبییەکانیش پەیدابووە و بەتایبەتیش ڕۆمان و چیرۆکی باشیش کەوتە مەغریب.

ئەدیب نادر: ئەوەی کورتە چیرۆکەکانت بخوێنێتەوە بەتایبەتی یەکەم کۆچیرۆکت- لاکێشە ڕووناکەکان- هەست دەکات شێوەیەکی فۆتۆگرافیانە بەسەر شێوازی نووسینی چیرۆکەکانتدا زاڵە, یانی لەپای چی, بۆچی شێوەیەکی فۆتۆگرافییانە زاڵە, ئایا دەتەوێ بە شێوەیەکی فۆتۆگرافییانە ژیانمان پیشانبدەیت یان چی؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: دەتوانم ئەمە بەمشێوەیە وەڵام بدەمەوە, یەك, چونکە ڕەگەزی دەربڕین خۆی وێناندەرە, وێنەیە. دوویش دەگەڕێتەوە بۆ ئەوەی خۆم لە هونەری شێوەکاریدا ئەوەم, هەوڵدەدەم وێنە دروست بکەم, لە گۆشە نیگایەکی ژێر بینینەوە, یا لە سەرووی بینینەوە, یان شتێکدا ئەوانە هەست بەوە دەکەیت کە وێنەی تیایە, بەڵام هەستیش دەکەیت لێچوواندنەکانم- تەشبیهەکانم- دایمە هەوڵم داوە نائاسایی بن, باو نەبن. زۆر کەس تێبینییان کردووە, زۆر کەس ڕەخنەشیان لێگرتووە, بەتایبەتی زاهیر ڕۆژبەیانی ئاماژەی بەوانە کردووە و ڕەخنەی لێگرتوون, کەچی- دوکتۆر نەوزاد ئەحمەد ئەسوەد- لە سێ بەشی ڕۆژنامەکەی حزبی شیووعی وەڵامی دایەوە, ناوی چی بوو؟

سەباح ڕەنجدەر: ڕێگای کوردستان..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ڕێگای کوردستان, لام ماوە, کە دەڵێ بۆچوونەکانی عەبدوڵڵا سەڕاج لەوانەی تر هونەری ترن, ئەوانەی تر کلاسیکن..

ئەدیب نادر: من ئەوەم نەخوێندۆتەوە, بەڵام..

عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵام تەواوم نەکرد, وەڵامی وێنەکەم تەواو نەکرد, دەربڕین, یان داڕشتنی ڕستە خۆی هونەری دەربڕینە, یانی چیرۆك هەواڵدەریی نییە وەکو خەبەرێك بڵێت, یا ڕووداو دروست بکەیت, یان جێکات باس بکەیت, یان کەسایەتی دروست بکەیت, پێش هەموو شتێك چۆنێتیی دەربڕینی ئەو هەست و شتانەیە کە لەو شتەدا دەتەوێ بیڵێیت کە چیرۆکە, یان ڕۆمانە, یان هەر شتێکی کەیە..

ئەدیب نادر: ڕاستە. ئێستا پرسیارێکی زۆر گرینگ, لە کۆچیرۆکی دووەمتەوە, لە(مردوو خەون نابینێ)وە بە شێوەیەکی هونەرمەندانە شەپۆلی هۆش بەکار دەهێنیت, شەپۆلی هۆشت بەکارهێناوە, ئایا ئەم تەکنیکە زۆر بەشێوەیەکی ئاگایانە دەربڕی ئەوەیە کە مرۆڤی ئێمە, مرۆڤی کورد, بە ڕادەیەکی هێندە بە نسکۆی حەفتاوپێنج کارتێکراو بوو, کە تووشی حاڵەتی کەرتبوون و پارچەپارچە بوون ببوو, ئایا تۆ لەسایەی ئەو بیرکردنەوەیەوە کە بینیت خەڵکی ئێمە دوای نسکۆ وایان لێهاتووە, ئەو تەکنیکە زۆر گرنگەت بەکار هێنا؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ, ئەوەی تۆ ئاماژەی بۆ دەکەیت ئەوە کاریگەریی هەیە, دوو خوێندنەوە, بەتایبەتی خوێندنەوەی شەستەکان و حەفتاکان و ئەوانە, زۆر ئەدەبی وجوودییم دەخوێندەوە, لە کامی و

سارتەر و ئەوانە. ئەوانە هەموو دەروونی ئینسانی کەرتبوو و ئەمانە باس دەکەن، هەتا دیداری وابزانم یەکەمی چیرۆکی کوردی نا، دیداری دووەمی چیرۆکی کوردی لە هەولێر، کە لە زانکۆ گیرا، ئەو برادەرانەی کە ئێستایش مەوجوودن، حەمەسەعید حەسەن و ڕەووف حەسەن و ئەمانە، هەستان و وتیان نمایندەی عەبەسییەت و وجوودییەت عەبدوڵڵا سەڕاجە..ئاوا بەئاشکرا لەناو خەڵکەکە…نمایندەی عەبەسییەت نەبووم، پەرتبوونی ئینسان وەکو ئاماژەت بۆ کرد، کە ئازار هاتە پێشەوە ئەو خەڵکە لەو سەغڵەتیی و گوشار و بۆ ئازادییە دەرپەڕین و بەشێوەیەکی شێتانە و نامەئلووف و بێهەدەفانە دەستی ئازادییان گرت..وەکو ئێستایش دەیبینین لەپاش ڕاپەڕینەوە هەندێ دیموکراتییەت هەیە، بەڵام دیموکراتییەتێکی بێ پڕۆژە و بێ بەرنامەیە، ئاوها شتەکانی ئێمە بە کتوپڕیی دروست بوونە، جا وەکو وتت، ڕاستە من تەعبیرم لەو ئینسانە داهێزراوانە کردووە، ئەو ئینسانانەی کە هەست دەکەن مافیان خوراوە و..

ئەدیب نادر: شکستیان هێنا دوای حەفتاوپێنج و هەر کەسێك هەستی بەوە دەکرد ئەوە شکستی تاکانەی خۆیەتی، ئەو نوشووستییە گەورەیەی بەسەر کورددا هات..

عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ، ئەوەشمان لەبیر نەچێت، ئاماژەت بە کۆمەڵە چیرۆکی- لاکێشە ڕووناکەکان- کرد، کە هەر بەو بۆنەیەوە کراوەتە فەڕەنسیی و لەلایەن کاك محەمەد ئیسماعیلەوە لە پاریسیش بڵاوکراوەتەوە، ئەوە..

ئەدیب نادر: ئیسماعیل دەروێش…

عەبدوڵڵا سەڕاج: یەکەم بەرهەمی نووسینەکانمە، تۆ وتت لە دووەمدا ئینتیڵاقی کردووە، نابێ هەموو شتێك، هەر یەکە و دەبێ لە زەمەن و کاتی خۆی باس بکرێ.

سەباح ڕەنجدەر: مامۆستا ئەو شەپۆلی هێشە کە لە کۆمەڵە چیرۆکی دووەمت بەکارت هێنا، پێشتر ئیشارەتت دا کە زەمەنی شەستەکان گرنگیت بە خوێندنەوەی ئەدەبی وجوودی داوە، ئەوجا ئیشکردنی کۆمەڵە چیرۆکی دووەمت- مردوو خەون نابینێ- بە کاریگەریی، یان بە ڕوئیای خوێندنەوەی شەستەکانی ئەدەبی وجوودی نووسیت، یان دوای نسکۆ، کە کورد داهێزرا و…بە کاریگەریی کامەیان؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: هەردوو باڵەکە کاریگەریی بەسەرما هەبوو، بەڵام وەکو..پەنگاوەی ئەدەبی وجوودی لەمنا، وە ئەو ئەدەبە وجوودییە و ئەو داهێزرانەی کە لە کورددا دیم، هەموو تێکەڵا بووە.

سەباح ڕەنجدەر: باشە مامۆستا مادام ئەوە هەبوو، پێشتر لە شەستەکان ئەدەبی وجوودی لە ژیانت هەبوو، لە کۆمەڵە چیرۆکی یەکەمت ئەو هێڵە دەرنەکەوتووە، لە کۆمەڵە چیرۆکی دووەمت دەردەکەوێ کە

دەکەوێتە دوای نسکۆ، کەواتە نسکۆی شۆڕشی کورد بۆتە خاڵی دەستپێك بۆ نووسینەکە زیاتر لەوەی خوێندنەوەکە باکگراوەندی بێ و…

عەبدوڵڵا سەڕاج: هەرەس، هەرەسی ئینسانی کورد، هەر وەکو هەرەسەکانی سارتەرە کە لە ڕشانەوە- الغپیان- دا باسی دەکات، ئا، بەڵێ ئەوانە هەیە، بەڵام وەکو ئاماژەم پێدا، هەرەسی کورد، نائومێدیی ئینسانی کورد، کە خەباتی کرد و لە ئاخرا کەوتە دەست چەند کەسێك، چەند لایەنێك، چەند حیزبێکەوە کە نەیانتوانی بەڕێوەی بەرن، بەرەو نغرۆییان برد، بەرەو خەرەندیان برد. ئەوانە ڕوویانداوە..بەڵام ئاماژە بە شتێکی کە بکەم، کەم ڕەخنەگر ئاماژەی پێداوە، کە تۆ دەڵێی کۆمەڵە چیرۆکی یەکەم و دووەم و سێیەم، مومکینە چیرۆك هەبێ لە کۆمەڵەی سێیەمدایە و هی زەمانی یەکەمە و یەکەمی تێدایە هی زەمانی سێیەمە..بەگوێرەی کاتەکە من چاپم کرد..

ئەدیب نادر: بێگومان، ئەو سێ کۆمەڵە چیرۆکەت..

عەبدوڵڵا سەڕاج: من ئاماژەم بە هینەکانی کردووە، تاریخەکانی..

ئەدیب نادر: هەتا- بارام ناوێك هەبوو- ئەوانە هەتاکو ساڵی حەفتاونۆ نووسیووتن، هەر سێ کۆمەڵە چیرۆکەکەت، ئەزموونی تۆ مامۆستا..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەمە لە کاتی خۆیدا کە بڵاو دەکرانەوە، ناڵێم وەکو کتێب، وەکو چیرۆك، دەنگیان دایەوە، من سێ چوار چیرۆکم نووسیبوو، کە چووم بەسەر کۆڕێکی چل پەنجا کەسییدا، ئەبینم مامۆستا- هێمنی- شاعیر لەوێ بوو، کە زانی و وتیان ئەوە عەبدوڵڵا سەڕاجە، هەموو بێدەنگ دانیشتبوون، وتی وەرە لای من دانیشە، یانی- هێمن- تەنها یەك دوو چیرۆکی منی خوێندبووەوە، پێمی زانیبوو، بەس وتی ئەبێ زمانەکەت بەهێزتر بکەیت.

ئەدیب نادر: مامۆستا ئەزموونی تۆ لە ئەزموونی چیرۆکنووسە هاوزەمەنەکانی دیکەی خۆت گرنگترە، ئەزموونێکی گرنگترت هەیە لە چیرۆکنوسین..

سەباح ڕەنجدەر: هونەری ترە.

عەبدوڵڵا سەڕاج: هەستی پێدەکەم.

ئەدیب نادر: بەڕای تۆ..

عەبدوڵڵا سەڕاج: جیاواز ترە..

ئەدیب نادر: جیاوازتری..

سەباح ڕەنجدەر: جیاوازتر و هونەری تریشە..

ئەدیب نادر: بەڕای تۆ بۆچی هەڵوێستەی جیددی لەسەردا نەکراوە، بۆچی نەبۆتە جێی مشتومڕی ڕەخنەگران و لێکۆڵەران، بۆ..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەوە گرفتی ڕەخنەی کوردییە، یان گرفتی مێژووی ئەدەبی کوردییە بەگشتیی.لە پێنج کۆچیرۆکدا، شەشەمیش ئەوانەی

پێنجەکەیە و زائیدەن ئەوانەی لەدوای ڕاپەڕین نووسیوومن, بابڵێین شەش کۆچیرۆك, تەنها زاهیر ڕۆژبەیانی- خوا لێی خۆش بێ- لایەکی لێکردوونەتەوە, لایەکی ڕووکەش-سەتحی- بەڵام ئەوەی کە چاپی کرد, ئەوە نییە کە دایە من خوێندمەوە, من گلەییم لێکرد, وتم: تۆ وتووتە عەبدوڵڵا سەڕاج بۆ ئەوەی ئاگاداری ئەدەبی تازەی فەڕەنسیی بێت, یانی ئاگاداری ڕۆمانی نوێ بێت, دەستی بە نووسینی ڕۆمان و چیرۆکی نوێ کردووە, ئەمانەت بۆ نەنووسیووە, نازانم, هەندێ بەڵگەی نالۆژیکی هێنایەوە, وتی دەقەکەم دا بە مەهاباد قەرەداغی و بزر بوو..نووسیوومەوە و..وتم نا لە بۆچوونەکانت پەشیمان بوویتەتەوە, هەتا من حەز دەکەم لێرە ئاماژەیەك بۆ ئەوە بکەم, کە زۆر ڕەخنەگر ڕۆمانەکانی منیان بە یەکەم میتاڕۆمان داناوە لە ئەدەبی کوردیدا, ئەوە مامۆستا- سابیر ڕەشید- لە شەشەمین فێستیڤاڵی گەلاوێژدا بڵاویکردەوە و لە کتێبەکانیشیدا, دوکتۆر- فوئاد ڕەشید- یش هەر هەمان شتی وتووە, بەڵام دوکتۆر- فوئاد ڕەشید- ئاماژەیەکی کەی کردووە, وتوویەتی عەبدوڵڵا سەڕاج لە حەفتاکانیشدا میتاچیرۆکی نووسیووە, چۆن دەڵێی- مابعد الروایە, میتاڕۆمان- میتا چیرۆکیشی نووسیووە و ناو ڕۆمانیشی هێناوە و وابزانم لە دیمانەکەیدا کە کردوویەتی, یان ئەو دیراسەیەی کە بۆ ئەوە پێشکەشی کردووە پلەی زانستی پێوەربگرێ..

ئەدیب نادر: لەسەر هەمان تەوەری ڕەخنە دەڕۆین مامۆستا, تۆ هەموو لایـەن و تەکنیکەکـانی گێڕانـەوەت لـە کـورتە چیرۆکەکانتـدا بەکارهێناوە..

عەبدوڵڵا سەڕاج: بە وشیاریشەوە..

ئەدیب نادر: بە وشیارییەوە و زۆر بە ئاگاوە, بۆچی, هەر لەسەر ڕەخنـە قسـە دەکەیـن, بۆچـی نەبێتـە سـەرمەشق بۆ هەنـدێ ڕەخنـەی پراکتیکی..بۆچی..یانی ڕەخنەی پراکتیکی ئێمە..

عەبدوڵڵا سەڕاج: نەك هەر بۆ من نەکراوە, بۆ چوار کەسیش نەکراوە, کوا فەرموون لە حەفتاکانەوە…

ئەدیب نادر: ئاخر ئێمە لێرەدا باس لە گرنگی ئەزموونەکان دەکەین, مامۆستا ئێمە گرنگی ئەزموونی تۆ..

سەباح ڕەنجدەر: گرنگترین ئەزموونمان دەدەیتێ..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئێمە بیست ساڵمان هەیە, لە حەفتاکانەوە بۆ نەوەدەکان, بڵێین بۆ ڕاپەڕین, ئەوەنە, بابڵێین لە ئازارەوە بۆ ڕاپەڕین, ئەوە بیست ساڵەکە, کوا چ کتێبێك, پەرتووکێك, نەك لەسەر چیرۆك, باسی چیرۆك بکات, لەسەر چیرۆکی کێ, کێ نووسراوە, تەنیا لێرە و لەوێ نەبێ, ئەویش شارچێتیی تیایە و برادەرچێتیی و نازانم چی چێتیی تری تیایە..

ئەدیب نادر: مامۆستا تۆ خۆت ئەزموونەکەی خۆت لەناو ئەزموونەکانی تردا چۆن دەبینیت؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: من خۆم..بە..بێگومان دەزانم جیام, ئەوجا ئەوەی دەمنووسی و خەڵك قبووڵی نەدەکرد, دەمزانی دەساڵی کە زۆر چاك قبووڵیا دەکرێ, ئەمە, مامۆستا- نەوزاد ئەحمەد- ئەمەی وتووە, وتوویەتی ئێمە لە هەشتاکان قبووڵمان نەدەکرد, کەچی عەبدوڵڵا سەڕاج دەساڵا پێش ئێمە کەوتبوو. ئەمە تۆمارە و لای من هەیە.

سەباح ڕەنجدەر: مامۆستا چیرۆکی نەوەی پێش خۆت, بڵێین ئەوانەی کە موحەڕڕەم و محەمەد مەولوود مەم و شێخ مارف بەرزنجی و ئەوانەی لە پێش تۆ چیرۆکیان نووسیبوو, ئەتوو…

عەبدوڵڵا سەڕاج: مستەفا ساڵح کەریمیش هەبوو, ڕەووف حەسەنیش هەبوو, کاکە مەمیش هەبوو, بەڵام ئەو سێ کەسەی ئاماژەت پێکردن ئەوانە لووتکەن.

سەباح ڕەنجدەر: مامۆستا, ئەتوو لە ئەزموونی خۆت, ئەزموونی چیرۆکنووسیت, نەك ئەزموونی ڕۆمانت, لە چیرۆکدا, چیرۆکی کوردی, چیرۆکنووسی کوردی, هیچ هونەرێکی چیرۆك لەوان فێر بوویت؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: نەخێر هیچیان لێ فێر نەبووم. ئەگەر چیرۆکی پێش خۆمم دەخوێندەوە, یا هەر شتێکی کەلەپووریی و ئەوانە هەر بۆ ئەوە بوو زمانەکەم بەقووەت بکەم, ئەگینا دەمزانی ئەمانە هونەر, مەبەستم گشتیانە, نەك هەر ئەو سێ کەسە, ئەوانە هونەریان پێ نییە, تازەگەرییان پێ نییە, بەس دەمویست زمانەکەم بەقووەت بکەم, ئەمە هەتا عەبدوڵڵا ئاگرینیش دەگرێتەوە.

سەباح ڕەنجدەر: یانی ئەتوو درێژکراوەی چیرۆکی کوردیت, گۆڕانکاری چیرۆکی کوردیت.

ئەدیب نادر: یانی گۆڕانکارییت لەناو چیرۆکی کوردیدا کردووە.

عەبدوڵڵا سەڕاج: وەڵڵاهی هەست دەکەم ئەو زمانەی من پێیم دەنووسی و بڵاوم دەکردەوە, بووە بە..وە بە شایەدی خوالێخۆشبوو شەهید موحەڕڕەم محەمەد ئەمین کە لە- بیری نوێ- دا وتوویە و ئاماژەی پێکردووە, کە چیرۆکەکانی منی پێش هینەکانی حوسێن عارف و کاکە مەم خستووە و بە دەمیش پێمی وتووە, وتوویەتی زۆر موعجەبم بە تەکنیکەکانت…

سەباح ڕەنجدەر: مامۆستا من لە چیرۆکی کوردی ئەو تەوژمەی لە حەفتاکان دروست بوو, ڕوانگە, یانی ئەوانەی خۆیان بە نوێکەرەوەی چیرۆکی کوردی دەزانن, کەچی ئەو گرووپەی ڕوانگە هیچیان لە ڕووی چیرۆکەوە نوێکەرەوە نەبوون, نوێکەرەوە لە توو لە لەتیف حامید و لە سەدرەددین عارف و لە ئەحمەد شاکەلی و ئەوانەوە دروست بوو, ئەوە گۆڕانێك بوو, گۆڕانێك بوو زۆر جیاواز, یانی هەست بە گۆڕانی

کەشوهەواکانی دەکرا..
عەبدوڵڵا سەڕاج: هەڵبەتا من, وەکو جەنابت وتت, لایەنی چیرۆك باس دەکەم, باسی شیعر ناکەم, وتت ئەحمەد, ئەحمەد شاکەلی لە نووسین وەستا, لەتیف حامید زۆر سەرەتایەکی بەهێز بوو, لە هەموومان بەهێزتر بوو, بەداخەوە, خوالێیخۆشبێ نەما, ئەوانەی کە…
سەباح ڕەنجدەر: سەدرەددین عارف..
عەبدوڵڵا سەڕاج: سەدرەددین عارفیش لە نووسین وەستا. بەڵێ وەستا. ئێستایش مەوجوودە, وەستا. ئێ, من و کێی کەت ئیشارە کرد؟
سەباح ڕەنجدەر: لەتیف حامید و سەدرەددین و ئەوانە..
عەبدوڵڵا سەڕاج: لەتیف حامید ئیشارەتم پێکرد, بەس لە دەرەوەی ڕوانگە, چونکە دوو قسەی مەشهوور هەیە, هەردووکی باس دەکەم,- لەتیف هەڵمەت- قسەیەکی هەیە دەڵێ داوایان لێکرد بچێتە ناو و بەشداری بکات لە ڕوانگەدا, وتی ڕوانگە هێلکەیەکی پیس بوو هیچی هەڵنەهێنا, ئەوە قسەکەی ئەوە, بەڵام قسەکەی من ئەوە بوو لێمیان داوا دەکرد بچمە ناویان, پێشمیان وت, ئەوەی مەوجوودە سەلام محەمەد مەوجوودە, وتی وەرە, وتم بۆ تەنزیمی مافیاتان داناوە بۆمە ناو تەنزیمەوە و بتناسێنم بە حوسێن عارف و ئەم و ئەو و..ئێ وتم من ئەوانە دەناسم, بەهەرحاڵ, وتم من خۆم بە سەرووی ڕوانگە دەزانم, یانی خۆم بە نوێکار دەزانم, ئێوە ناڵێن نوێکاریی, تەکنیك, ئێ من خۆم بە نوێکار دەزانم, ئەوانەی ئێوە ئەوەتا بڵاوی دەکەنەوە, زۆر نوێکان نا, بەڵام ئەوە هەر بەنیسبەتەوە, ئاماژەت بۆ یەکێك بکردایە چیرۆکی باشی نووسی, ئەگەرچی شاعیریش بوو, ئەویش- سەڵاح شوانە-, چەند چیرۆکێکی چاکی بۆ ئەو سەردەمە نووسی, چیرۆکەکانی بەهێز بوون, وابزانم ئێستا لە کۆچیرۆکێکدا خۆکراونەتەوە. بەڵێ..
ئەدیب نادر: مامۆستا تۆ..
عەبدوڵڵا سەڕاج: لەو سیانەی کە ئاماژەت پێکردن, حەز دەکەم نەختێ تەفسیر بدەم, لەسەر ئەوەی کاك ڕەنجدەر وتی, لەبەر ئەوەی سێ لووتکەی باس کرد, مارف بەرزنجی, موحەڵڵەم محەمەد ئەمین, خوالێیانخۆشبێ, هەروەها مەم, هەریەکەیان خەسڵەت و جیاوازییەکی هەیە, بەڵام هونەریترینیان لای من, هەر چەندە زوو لە نووسین وەستا, محەڵڵەم محەمەد ئەمینە, مەم و بەرزنجی زیاتر لایەنی سیاسییان بەدەستەوە بوو, هەروەکو چۆن- ئیبراهیم ئەحمەد- کە شتی دەنووسی, چیرۆکی دەنووسی و ڕۆمانی دەنووسی, مەبەستی ڕۆمان نووسین و هونەر نووسین و چیرۆك نووسین نەبوو, لە پاڵیا سیاسەت کردن مەبەستی کوردایەتی کردن بوو, هینەکانی مارفیش سیاسەت کردن بوو, هەروەها مەمیش, بەڵام هەر چەندە- مەحەڵڵەم محەمەد ئەمین- کۆنە سیاسەتمەدار بوو, بەڵام سیاسەتی نەدەکرد, بۆیە دەڵێم هونەری ترە,

بەڵام بەداخەوە زۆر زوو وەستا..
ئەدیب نادر: مامۆستا زمانت زۆر چێ کردێتەوە لەناو چیرۆکەکاندا, یان با بڵێین زمانت هێندە بە شێوەیەکی ئیکۆنۆمییانە-کورتگەرا و ئابووریانە-
عەبدوڵڵا سەڕاج: وشەم داتاشیووە..
ئەدیب نادر: بەکارهێناوە, بەکاربردووە, لە هەندێ شوێندا, خوێنەر هەست بەوە دەکات سەروکار لەگەڵا وشە لێکتربڕەکان- کەلیماتی موتەقاتیعە- دا دەکات, یانی وەکو ئەوەی مەسەلەن تۆ شتت زۆر باس کردووە, یان بازی زۆرت داوە, بەڵای تۆ بۆ ئەوەی ئەم هەستە ڕوونەدا خوێنەر پێویستە چی بکات, یان خۆت ئەگەر خوێنەر هەستێکی وای هەبێت ئەم هەستەی بۆچی دەگێڕیتەوە؟
عەبدوڵڵا سەڕاج: تێبینییەکی جوانە. ڕاستە, نووسینەکانم بەتایبەتی چڕاندووە, یا چڕە, تەشبیهەکانم, لێچووانەکانم ئاسایی نین. بۆ نموونە, ناڵێم: ئاسمان شینە, دەڵێم: ئاسمان شووشەیەك مەرەکەبی شینە, ئا بەم جۆرە, لە جادەکە تێپەڕی, نەمووتووە تێپەڕی, وتوومە جادەکەی سەربڕی. من لە چیرۆکدا مەبەستمە و لە زۆر, لە چەند دیدار و ئەمانەشدا ئاماژەم بەوە کردووە و دووبارەی دەکەمەوە, کە من سەندەویچی حازر بە خوێنەر نادەم, چۆن بە چیرۆك ماندوو دەبم, ئیبداع دەکەم, دەئافرێنم, دەبێ ئەویش ماندوو بێ لەگەڵما بۆ ئەوەی هەست بە چێژەکەم بکات, شتێکی ئاسانی بدەمێ وەکو ئاماژەت دا, کەوابێ وەکو چیرۆکەکانی یووسف ئەلسەباعی و ئەمانە دەنووسم..بە ئاسانی لەو سەرەوە کە دێیتەوە هیچت لا نامێنێ. بەڵام کە خۆی ماندوو کرد و لەو دەربڕینە تێگەیشت, زۆر ..ئا..تەجرەبەیەکی کەت بۆ بگێڕمەوە..
سەباح ڕەنجدەر: سەرنجێکی بچووکم هەیە لەو..
عەبدوڵڵا سەڕاج: لە ڕاپەڕینەکەدا کابرایەکم لەگەڵا بوو, ناوەکەیم لەبیر نییە, کەرکووکی بوو, ڕیشی درێژ بوو, گەنجێ بوو, ئاوا لە مەهاباد لە ئوتێل بووین بەیەکەوە, وتی مامۆستا من لە تۆ تێناگەم, عەینەن ئەم پرسیارەی تۆی کرد, منیش کتێبەکانم پێبوو, وتم باشە کام چیرۆك تێناگەی؟ چیرۆکێکی ئیشارەت کرد, وتم بۆت دەخوێنمەوە, بۆیم خوێندەوە و دەستم کردە شەرح کردنی, ئەمە بوو, وتی ئای مامۆستا خۆ من وا تێنەگەیشتم, سەیرم کرد لەززەتێکی یەکجار خۆش تێگەیشت, ئەوەیە, من دەمەوێ خوێنەر ماندوو بێ..
ئەدیب نادر: من ئاماژەم بەوە نەدا کە من لێی تێناگەم مامۆستا, من دەڵێم, خوێنەر لە پڕێکا چیرۆك دەخوێنێتەوە , هەست بەوە دەکا لە پڕێکا تۆ دەڵێی فڵان کەس مرد, دوای ئەوە شتی تر باس دەکەی, دوای ئەوە شتی تر, شتی تر, شتی تر, شتی تر..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئاخر ئەوە مۆنتاژی سینەمایيە..
ئەدیب نادر: ئا مەبەستم, مەبەستم, یانی..
عەبدوڵڵا سەڕاج: بەس شتێکی کەیش هەیە, بەس پێشەکی مامۆستا دەبێ ئاماژە بدەین چ خوێنەرێك؟ خوێنەر هەیە هاکەزاییە هەر بۆ کات کوشتن, هەیە هەر حەز دەکا بخوێنێتەوە, خوێنەریش هەیە قووڵدەبێتەوە..با من شتێکی جوانت بۆ بگێڕمەوە..خوێنەری سی ساڵا, چل ساڵا لەمەوپێشم هەیە, ئێستا لە جادە دەمگرێ دەڵێ فڵانت نووسی..ئەو ڕۆژە وەستا بووم, ئەمە خۆشە بیگێڕمەوە, وەکو چیرۆکیشە, وتم لەناو بازاڕی شێخەڵڵا وەستابووم, سەوزە و مەوزە و شتێك, گەڵایەك بوو, وتم کاکە ئەمە چییە؟ وتی ئەمە نازانی چییە؟ وتم نە° , وتی ئەمە جەرجیرە, بۆ ئەوە باشە, بۆ ئەوە باشە, بۆ سێکس باشە, گوتم دەی بۆ سەرەتانیش باشە, ئینجا گوتم دەمەوێ, چەنی بە چەنە؟ وەك تەجروبە, گوتی بۆ شەکرەیش باشە, گوتم شەکرەم هەیە, کە ویستم ئاوا بکەم پارەکە دەرکەم, لەبان شانمەوە دینارێك شۆڕکرایەوە, ئاوڕم دایەوە, وتم کاکە ناتناسم تۆ کێیت؟ وتی من یەکێکم لە خوێنەرەکانت, ئەی سەلمانی پاك ئاوها و ئاوها و ئاوهات کرد, باشە من با شتێکت پێ بڵێم, بەخودا لە- عەتا قەرەداغی- باشتر لە ڕۆمانەکە تێگەیشتبوو, – عەتا- وا دەزانێ سەلمان هینە, زارایە, زەردەشتە, کەچی ئەو وتی مامۆستا باسی سەلمان پاك دەکەیت, یانی خوێنەر هەیە ئاوها بەدوایا دەگەڕێت..
ئەدیب نادر: بێگومان..
عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەو سایەقەی کە کتێبەکانی بۆم هێنا, تەلەبەشم بووە وتی مامۆستا چیرۆکێکتم لەبیرە, کابرایەك, فەللاحێك هەیە دارهەنجیرێکی هەیە بەرناگرێ و دوایی خوێن دەخاتە بەری و بەر دەدا و ئەوە شتەکەی سیاسییە و ئەوەیە و ئەوەیە. وتم ئەوە لە هەولێر خوێندمەوە و هەتا- عەلاددین سوجادی- هەستا چەپڵەی بۆم لێدا و وتی کاك- عەبدوڵڵا- لێی تێگەیشتم چی دەڵێی..ئاوهای وت.
سەباح ڕەنجدەر: پەیین.. چیرۆکی پەیین..
عەبدوڵڵا سەڕاج: ئا..مەبەستم ئەوەیە..
سەباح ڕەنجدەر: بەس مامۆستا من سەرنجێکی ترم هەیە..
سەباح ڕەنجدەر: لەو چڕکردنەوەی زمانە هەست ناکەم گرتەی سینەمایی بێت, یان کەلیمات موتەقاتیعە بێت, ئەمن هەست دەکەم..
ئەدیب نادر: من ناڵێم..
سەباح ڕەنجدەر: عەفوەن, نا نا وەکو هونەر, وەکو هونەر..
ئەدیب نادر: وەکو ئەوە ئینسان لێی تێدەگا, بۆ نموونە, لەبەر ئەوەی پچڕ پچڕە..
سەباح ڕەنجدەر: هەست بەوە دەکەم..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئێستا من پچڕ پچڕەکەشت وەڵام دەدەمەوە.

سەباج ڕەنجدەر: ئا, دەزانم..ئەوجا هەست دەکەم ئەو چڕکردنەوەیە ڕووناکیی شێوەکارییە, یانی شێوەکاریی لەیەك خاڵدا ڕەنگەکانی چڕ دەکاتەوە, یان هەست دەکەم ئەو هونەری چڕ کردنەوەیەی زمان لە کنە توو زیاتر هونەرێکی تەشکیلییە, شێوەکارییە..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەوە زۆر کەس هەیە باس دەکات, تەنانەت لەو پیشانگایەی لە هەولێر کردمەوە- جەلیل کاکەوەیس- یادی بەخێر, حەزم دەکرد لێرە بوایە, گوتی وەڵڵا ئەمە, ئەمانە هەمووی خوێندوومانەتەوە, ئەم ڕەسمانە لە چیرۆکەکانتدا هەیە, هەر بەڕاستی واشە…ئا..باسی شتێکتان نەکرد, بۆ ئەو پچڕ پچڕییەی تۆ, بڵێین پچڕ پچڕی, لە شتێکەوە یەکسەر دەچمە سەر شتێکی تر, شتێك هەیە پێی دەڵێن..

ئەدیب نادر: با باسم کرد مامۆستا..

عەبدوڵڵا سەڕاج: نازانم, هەتا ئێستا زاراوەی بە کوردی بۆ نەدۆزراوەتەوە..ئەوە پێی دەڵێن تەداعی..تەداعییەکا نیش سێ جۆرن, من کردوومەتە چوار جۆر, لە کتێبی, ئەوەی کە لە- بەرەو ئاستانەی ڕۆمانی نوێ- و ئالێرەیشدا زۆر باسی زەمەن و جێکات هەیە, لەبەر ئەوە ئیشارەتی زۆر نادەم, بەس لەسەر زاراوەی تەداعی دەوەستم, تەداعی لەفزی..تەداعی چییە؟ دەڵێ ئینسان تەداعی کرد..زۆر کەس باس دەکات, لە چیرۆکەکەیدا تەداعی هەیە, نازانێ تەداعی چییە, لە کتێبەکانمدا ڕوونم کردۆتەوە, تەداعی ئەو حاڵەتەیە بەینی بیرکردنەوەت لە مێشکتدا بیر دەکەیتەوە و خەریکە ڕستە دروست بکەیت هێشتا دروست نەبووە, لەبەر ئەوەی دەڵێی سبەی دەچمە بازاڕ, نەختێکی کە دەڵێی, ئا ئەم گۆڕپە بەقووەتە, ئاووڕدەدەیتەوە و دەڵێی ئەرێ ئەم دەرگایە بۆ وا پانە؟ سەیر دەکەی پەیوەندییان بە یەکەوە نییە, ئەمە تەداعییە, پێش ئەوەی..

ئەدیب نادر: ئەو پچڕ پچڕییە هەیە..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەوە تەداعییە, شت شت ڕادەکێشێ, لەفز لەفز ڕادەکێشێ, وێنە وێنە ڕادەکێشێ, ڕستە ڕستە ڕادەکێشێ, مۆسیقا مۆسیقا ڕادەکێشێ, هەموو شتێك..

ئەدیب نادر: بیرکردنەوەت لۆژیکییانە نییە..

عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ..

ئەدیب نادر: یانی بە لۆژیکێك شتەکان نابەسترێ بە یەکەوە..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەمە زۆر بە تەفسیلی لە پەیڤستان هەیە و لە کتێبەکانی کەیشمدا زۆر بە دوورودرێژی باسی ئەم شتانەم کردووە, با درێژەی نەدەمێ..

ئەدیب نادر: باشە مامۆستا تۆ بە کورتە چیرۆك شێرەتت پەیداکردووە,

سەرباری نووسینی چەندین ڕۆمانیش کەچی هێشتایش هەر قورسایی نووسەربوونت چیرۆك هەڵگرێتی, ئەمە بۆچی دەگێڕیتەوە, بۆچی هەر وەکو چیرۆکنووسێك زیاتر ناسراوی و..ئاماژەت پێ دەدرێت؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئا زۆر جوانە..هەر پێرێ برادەرێك, شیڤان شێرزاد, پەیڤستانی هەڵخستووە و قسەی لەسەر کردووە بە بێ ئەوەی بیخوێنێتەوە چی تیایە و چی تیا نییە, دەڵێ ئەزموونێکی نوێیە! یەك ئەمە ئەزموونێکی نوێ نییە, کیتابێکی نوێی عەبدوڵڵا سەڕاجە, دوو ئاگایان لە هیچ نییە..

ئەدیب نادر: مەبەستت ئەوەیە بەبێ ئەوەی کتێبەکە بخوێنێتەوە ڕانانی بۆ کردووە؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئا, بێ ئەوەی بیخوێنێتەوە, بیستوویەتی عەبدوڵڵا سەڕاج, نازانێ من کێم, چەند کتێبم هەیە, بیستوویەتی عەبدوڵڵا سەڕاج چیرۆکنووسە, دەڵێ چیرۆکنووس عەبدوڵڵا سەڕاج, باشە من ئێوە دەکەم بە داوەر, من شەش کۆچیرۆك و یانزە ڕۆمانم هەیە, دەبێ ڕۆماننووس بم, یا چیرۆکنووس بم؟ خۆ عەیب نییە چیرۆکنووس بم.

ئەدیب نادر: نا نا خۆ ئەوە..

عەبدوڵڵا سەڕاج: من لە دیمانەیەکی کەشیدا..

سەباح ڕەنجدەر: بەس مامۆستا نووسەر بە کتێب, بە ژمارەی کتێب نابێتە داهێنەر, بە داهێنان دەبێتە داهێنەر, مەرج نییە بڵێن ژمارەی ڕۆمانت زیاد بێ وەکو ڕۆماننووسێکی داهێنەر تەماشا بکرێی, چیرۆکت پشتگوێ بخرێ..

عەبدوڵڵا سەڕاج: من باسی ئیبداعم نەکردووە..

سەباح ڕەنجدەر: بۆ نموونە ئەمن خوێنەرێکی وردی تۆمە, یانی هەر چی شتێك لە ژیانی تۆدا نووسرابێ ئەمن خوێندیتمەوە, ئێستایش”ئیبراهیم شێراوی”, لەوانەیە تاکو ئێستا ئەمن پانزەجار خوێندبێتمەوە,

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەوە.. ئەوە..

سەباح ڕەنجدەر: کاتژمێری..

عەبدوڵڵا سەڕاج: هەشت و نیوی بەیانی- هەشت و نیوی شەو..

سەباح ڕەنجدەر: چیرۆکی پاسکیل, یان چیرۆکی..

عەبدوڵڵا سەڕاج: پەیین..

سەباح ڕەنجدەر: پەیین..

ئەدیب نادر: پەیکەر..

سەباح ڕەنجدەر: یان پەیکەر, یان ئەوەی دێ, دایکەکە ڕانکوچۆغەیەك بۆ کوڕەکەی دەکات کە پێشمەرگەیە, دواتر یەکێك دێت خەبەری شەهید بوونی دەهێنێ..

عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ..

سەباح ڕەنجدەر: یا بۆیار..

عەبدوڵڵا سەڕاج: یەکەم سێ چیرۆکمە ئەوە..ڕاوەگورگ..

سەباج ڕەنجدەر: یا چیرۆکی بڕیار,

عەبدوڵڵا سەڕاج: بڕیار..

سەباح ڕەنجدەر: ئەوانە, ئەوانە چیرۆکی..

ئەدیب نادر: ئەی ئەو چیرۆکە ناوی چییە کە سایقەکە مناڵێك لەناو ئۆتۆمبێلەکەی بەجێهێڵراوە؟

سەباح ڕەنجدەر: مەلۆتکە..

ئەدیب نادر: مەلۆتکە..یانی..

عەبدوڵڵا سەڕاج: هەموو ئەمانەی کە وتتان چیرۆکی کەشی تیایە, یانی وەکو چرا دەدرەوشێنەوە لە چیرۆکی حەفتاکان بۆ نەوەتەکان..

سەباح ڕەنجدەر: ئێ جوانە, جوانە..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ڕاستە, زۆر تەواوە..

ئەدیب نادر: بەڵام بۆچی بە ڕۆمانەکانت نەناسراوی, شۆرەتت بە چیرۆکەکانەوەیە؟ ئایا لەبەر ئەوەی تۆ بە چیرۆك دەستت پێکردووە, یاخود لەبەر ئەوەی..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئا..ئا..چونکە..

ئەدیب نادر: گرانی و قورسایی چیرۆکەکانت گەورەترن؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: لەکاتێکدا ئەو چیرۆکانە نووسراون ئەدەبی کوردی, یا چیرۆکی کوردی بەرگرییش بوو چەکیش بوو بەرامبەر بە ڕژێمی بەعس, لەبەر ئەوە برادەرێك, کە شتێکم دەنووسی, بۆ نموونە ڕەئووف حەسەن دەیگوت: دەزانم چی دەڵێی, جەلیل کاکەوەیس ڕۆژێك وتی: تێگەیشتم بڕیار مەبەستت کێیە, یانی بەزۆر خەڵك دەکەن بە بەعسی..یانی شت, بەرگرییمان دەکرد, ئەدەبمان دەنووسی, خوێنەری باشیشمان هەبوو, ئەنا خوێنەر کەم بوو بەس خوێنەری..دەتوانم بڵێم خوێنەری داهێنەرمان هەبوو..ئێستا خوێنەر نییە, دەبینم شاعیرە پێنج شەش کیتابی هەیە, دەڵێم مەقالێکم نووسی لە فڵان شوێن..خوێندتەوە؟ دەڵێ نە° , ئەی ئاخر کتێبمت خوێندەوە؟… یا مامۆستایەکی زانکۆ, ناونابەم, هەتا ئێستا دوو جار لێمی داواکردووە چەند کتێبت هەیە؟ ناو کتێبەکان و ڕۆمانەکانم نازانێ, کەچی مامۆستای..دەتوانم بڵێم مامۆستای ڕۆمانیشە..ناوی کتێبەکانم نازانن..

سەباح ڕەنجدەر: بەس کاك ئەدیب, یانی لە ڕووی..

عەبدوڵڵا سەڕاج: یانی هەژارییەکی ڕۆشنبیرییە ئەمڕۆ نەبێتەوە..

ئەدیب نادر: نا, مامۆستا خوێنەری گرنگ هەیە, ئێمە وەکو خوێنەری..

عەبدوڵڵا سەڕاج: کەم…کەم…

ئەدیب نادر: ئێمە وەکو خوێنەری گرنگ, بۆ نموونە لێرەدا ئاماژەم بە خوێنەر و ئەوانە دا, ئەو خوێنەرانە گرنگن بۆ ئێمە تاکو ئیشیان بۆ بکەین, ئەم پرسیارەی کە کردم, کە باسی کەلیماتی موتەقاتیعە و

ئەوانەم کرد, مەبەستم ئەو خوێنەرەیە, چی بکات بۆ ئەوەی بەو شێوەیە چێژ وەرگرێت لە نووسینەکانی تۆ, لە دەقەکانی تۆ..

عەبدوڵڵا سەڕاج: بەوردیی بخوێنێتەوە, خوێنەری ئەمڕۆ دەبێ هەڵبژێرێ, چونکە ئەوەنە شت لە بازاڕ هەیە دەبێ نووسەرەکان بناسێ و پێشتر شارەزایی لەسەریان هەبێ, هەڵبژێرێ..

ئەدیب نادر: باشە مامۆستا..

عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ فەرمووو..

ئەدیب نادر: بەڕای تۆ بۆچی هەتا ئێستا نووسەرانی نەوەکەی ئێوە قسەیەکیان نییە دەربارەی ئەزموونی نەوەکەی دوای خۆیان؟ ئایا لەوەوە دێ کە شانازی بەوانەوە ناکەن کە درێژە بەو هونەرە دەدەن کە ئێوە ڕچەشکێنی بوون؟..هەتا ئێستا بۆ نموونە هەڵسەنگاندن نییە لای نەوەکەی ئێوە بۆ نەوەی دوای ئێوە..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئا..نەوەی تازەتر..

ئەدیب نادر: بەڵێ نەوەی تازەتر..هی دوای خۆتان, کە بۆ نموونە هەڵگری هەمان ئاڵای کورتە چیرۆك و بابڵێین ئەو..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەوە..مەرج نییە هەڵسەنگاندن, چیرۆکنووس, یان ڕۆماننووس هی پاش خۆی هەڵبسەنگێنێ, ئەوە ئیشی ڕەخنەیە, بەڵام من هەمیشە پێش.- ڕوو دەکاتە سەباح ڕەنجدەر- پێشتم وتووە وەکو ئاماژەم دا, وتم ئەو سێکوچکەیە هەیە, برایم ئەحمەد هەیە بۆ نموونە, ئەگەر دەساڵان بڕۆینە دواوە, ئەوا زۆر ناو هەیە, ناویان بزر نییە, پاش ئێمەیش نەوە هەیە, بەڵام ناڵێم هەمووی, بەڵام سەتا حەفتای نەوەی دوای نەوەد بۆ دووهەزار, ئەم دە ساڵە, من حوکمێکی تەواو ناتوانم بدەم, چونکە لە دەرەوەم و زۆر ناخوێنمەوە و بارودۆخی تەمەن و چاوم, ناتوانم بڕیارێکی ڕاست بدەم, بەڵام حەتمەن نەوەیەك پەیا بوونە, هەن, بەڵام زۆری خراپیشی تێکەڵاوی نەوەی تازە بووە, وەکو بڵێین بۆتە کێشە و قەیرانی چیرۆکی کوردی, کە کاك- جەلیل- ئاخ و داخێتی بەدەست ئەو زۆر بڵاوییەوە, ئەوەش بۆچی دەگەڕێتەوە؟ زۆروبۆری ڕۆژنامە, وەرزنامە, حەفتەنامە, گۆڤار, هەریەکە دەیەوێ هینەکەی..بارگاویی بکات بە چیرۆك و بە شت, چاك و خراپ هەر پڕی کات..ئەوە یەکێکە لە هۆکارەکە.. ڕەخنەیش.

سەباح ڕەنجدەر: بەس مامۆستا لەوەی..

عەبدوڵڵا سەڕاج: هۆکارێکی کەیش ڕەخنەیە, ڕەخنە لاناکاتەوە, چاك و خراپ…

ئەدیب نادر: مامۆستا وەکو درێژەدان..

سەباح ڕەنجدەر: کاك ئەدیب وتی هەڵسەنگاندن نییە, بەڵام ئەتو لە یەکدوو, لە زیاتر لە یەکدوو چاوپێکەوتنی خۆت

ئەدیب نادر: من باسی ئەوەم کرد ئەزموونی دوای خۆتان..

سەباح ڕەنجدەر: ئا..لە ئەزموونی دوای خۆت سێ کەس هەڵدەبژێری, لەو سێ کەسە تێنا پەڕێ..
عەبدوڵڵا سەڕاج: توخوا پێم بڵێ کێ و کێیە..
سەباح ڕەنجدەر: جەلیل کاکەوەیس, غەفوور ساڵح عەبدوڵڵا, شێرزاد حەسەن..
عەبدوڵڵا سەڕاج: ئا..سەڵاح عومەریش..
سەباح ڕەنجدەر: لە دوو سێ چاو پێکەوتنت هەر تەرکیز لەسەر ئەو ناوانە دەکەیت..
عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ, ئەوانە, ئەوانە, ئەوانە وەکو..ئەوانە پێش ڕاپەڕین خوێندوومنەتەوە, ئەو, ئەو, ئەوانەی نەوەی دوای ئەوان, زۆر شارەزا نیم لێیان, حەتمەن ئێستا جەماعەتێ پەیا بوونە من ناوەکان ناتوانم لەبیرم بێ, بەتایبەتی لە کاروان, لە ڕامان, چیرۆکیانم خوێندۆتەوە. بەس ناتوانم ناوەکان بڵێم ئێستا..
سەباح ڕەنجدەر: با بڵێین مامۆستا لەو نەوە نوێیەی کە باسیان دەکەین کاك ئەدیب نادر چیرۆکی جوانی هەیە, کاروان کاکەسوور چیرۆکی جوانی هەیە,
عەبدوڵڵا سەڕاج: ئا..بەڵێ ئەوانە..
سەباح ڕەنجدەر: عەتا محەمەد چیرۆکی جوانی هەیە,
عەبدوڵڵا سەڕاج: تاك و تەرا ئەوانەم خوێندووەتەوە..
سەباح ڕەنجدەر: ئارامی کاکەی فەلاح چیرۆکی جوانی هەیە,
عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ ئەوانە هەیانە..
سەباح ڕەنجدەر: نازانم تا چەند شارەزای..
ئەدیب نادر: دانا فایق..سیامەند هادی..
عەبدوڵڵا سەڕاج: کێ…
سەباح ڕەنجدەر: دانا فایق..سیامەند هادی..
عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ بەڵێ..
ئەدیب نادر: توانا ئەمین..
سەباح ڕەنجدەر: تا چەند ئەمانەت خوێندۆتەوە, هەستت بەوەی کردووە جیاوازیت..
عەبدوڵڵا سەڕاج: بەخوا پێشتر..
سەباح ڕەنجدەر: جیاوازیت, لەگەڵا خوێندنەوەی ئەوانە هەستت کردووە جیاوازییەك لەگەڵا تۆ هەیە؟
عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەمانەم خوێندۆتەوە بەگشتیی وەکو ئاماژەت دا بە ناوەکان.. لە گۆڤاری هەنار, ڕامان, جاران لە کاروان, ئەوانەم خوێندۆتەوە تاك و تەرا, بەڵام وەکو وتم تەمەن, مەسەلەی تەندروستی چاوم, دووری وڵات و دەست نەکەوتن, ئاخر چاوم وای لێم کردووە ناتوانم ئەنتەرنێت تەماشا بکەم..

سەباح ڕەنجدەر: نا مامۆستا..

عەبدوڵڵا سەڕاج: یا ئەو گۆقارانەم پێناگا..

سەباح ڕەنجدەر: یانی لەو تاك و تەرایانەی خوێندیتتەوە, هەستت کردووە ئەزموونی ئەوان جیاوازییەکی هەیە لەگەڵ ئەزموونی ئێوە؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئا..تا ڕادەیەك..

سەباح ڕەنجدەر: ئەو جیاوازییە چییە؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەو جیاوازییە ئەوەیە کە ئەوان زۆرتر دەیانەوێ زاتییەتی خۆیان دروست بکەن, زاتییەتی خۆیان..ئێمەگەلیش, نەوەی ئێمەیش, هەوڵمان دەدا میللەت و گەل بنووسین, تا ڕادەیەك..بۆ..

ئەدیب نادر: یانی..با بڵێین ئێوە بابەتگەرایانە زیاتر بۆی دەڕۆیشتن..

عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ, وەکو پێشتر ئاماژەم دا ئیبراهیم ئەحمەد و ئەوانە سیاسەتیان دەکرد, ئێمەیش تا ڕادەیەك بەربەرەکانی حیزبی بەعسمان دەکرد زەبرمان لێدەوەشاند و دەمانویست..هەست دەکەیت..سەیر دەکەی پەیینم وتووە بە هەزار ڕمووز..لە..لە حەرامەکان, چی پێ دەڵێن, لە تابۆکانم داوە, لە تابۆی ئایینیی بۆ, سێکسیی بۆ, سیاسیی بۆ داومە..بەڵام هەر وەکو لە چاوپێکەوتنێکمدا دەڵێم, لە بۆشاییەکەوە, خشکەییانە لێم داون, بۆ ئەوەی یەکەم بتوانم بڵاوی بکەمەوە و بیگەیەنمە خەڵك, دووەمیش زەرەری بۆم نەبێ..بەڵێ..بەڵام نەوەی ئێمە وەکو کاك سەباح وتی ئەگەر لە ئێمە جیاوازتر نەبێ و ئێمە تێنەپەڕێنێ کەواتە نەوە نین..

سەباح ڕەنجدەر: ئێ جوانە..

عەبدوڵڵا سەڕاج: دەبێ ئێمە تێپەڕێنن و حەزیش دەکەم تێمپەڕێنن..

سەباح ڕەنجدەر: وەڵڵا ئەوە ڕاستگۆییە…

ئەدیب نادر: مامۆستا ئەو حەزە, ئەو حەزە لەوەوە..

عەبدوڵڵا سەڕاج: زۆر حەز دەکەم تێمپەڕێنن و بڵێن عەبدوڵڵا سەڕاج مودێلی کۆنە, بەڵام ئێستایش ڕەخنەگر هەیە دەڵێ ئێوە ماون, تۆش ماوی لە گۆڕەپانەکەدا, ئەوەش کەم نییە بۆم..پەنجا ساڵە, ئەو برادەرە دەنووسێ نزیکەی پەنجا ساڵە, نزیکەی نییە, پەنجا و پێنج ساڵە لە نووسیندام..

ئەدیب نادر: مامۆستا بابەتی چیرۆکەکانت, تەنانەت بابەتە ئاساییەکانیش زۆر ناڕوون, تەمومژێکی چڕ دەوریان دەدات, ئەمە لە چییەوە سەرچاوەی گرتووە, لە بەکارهێنانی زمانێکی چڕوپڕی سیمبوڵییەوەیە, یان..

عەبدوڵڵا سەڕاج: سیمبوڵی و هونەری..

ئەدیب نادر: یان لەوەوەیە کە بابەتێکی دیاریکراو تیایاندا بوونی نییە و کردارێك, یاخود تەنها شەقڵا و گێڕانەوەیەکی هونەرییانە

هەوڵی بەرجەستەکردنی دەق دەدات؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەوەی یەکەم بۆچوونی تۆ زۆر ڕاستە, چڕکردنەوە و سیمبوڵاندن و ئەمانە, دووەم خۆشاردنەوە لە چاوی سانسۆر و قەیچی, مقەستی سانسۆر, ئەوە وات لێدەکات تۆ بیچڕێنی و مۆنتاج بکەیت بۆ ئەوەی شتەکانت بگەیەنی..من ڕووداوێکی جوانی مێژوویی دەگێڕمەوە, ڕۆژێکیان- هەڵکشان بەرەو لووتکە- یەکەم ڕۆمانم بوو, زۆر تاخیر بوو, چوار ساڵێك تاخیر بوو, یانی شەست و چوار تەسلیمم کردووە تاکو..لە کتێبەکە نووسراوە..

ئەدیب نادر: هەشتاوچوار..

عەبدوڵڵا سەڕاج: هەشتاوچوار..هەشتاونۆ چاپ بوو, هەر بە عەکسیش تاخیریان کرد..ئەوە لێی گەڕێ..ڕۆژێکیان چووم بۆ لای- موسڵیح جەلالی- کە بەڕێوبەری گشتیی بوو ئەو وەختە, بە حوکمی ئەوەی دەمناسی کەرکووکییە و کۆن شیووعی بوو, دەمناسی, کە شیووعی بوو بڵاوکراوەی دەدا پێم, ئەو وەختە من مارکسیی و شتی وابووم ساڵی پەنجاکان, بە حوکمی ئەوەی کەرکووکییە و ئەوە, خزمێکی جەلالیشمان هەیە, ئەوە یانی نزیك بووم لێی, چوومە لای گلەیی لێبکەم بۆچی کتێبەکەم دەرناچێ..دەق قسەی ئەو دەگێڕمەوە, وابزانم لە چاوپێکەوتنێکدا کە ڕەنگە کاك سەباح لەبیری بێ وتوومە لە شوێنێکدا, وتی کاك عەبدوڵڵا باش جنێومان پێدەدەی, ئەمانشێیتەوە- یانی مەبەستی حیزبی بەعس بوو- بەڵام وا جوان دەیڵێیت هەم نە تۆ زەرەرمەند دەبی, نە ئێمەیش..یانی دەتوانین بڵاوی بکەینەوە, یانی ئەوە لێرە بەڵگەیە بۆ ئەوەی خۆشاردنەوەش هەیە لە سانسۆر..دەشمتوانی بڵاوی نەکەمەوە, بەڵام من دەمەوێ بڵاوبێتەوە, لەوسەروبەندەدا دەمتوانی لەوە توندتر و باشتریش بینووسم, بەڵام بڵاونەدەبووەوە, دەمگوت, وەکو دەڵێن, زەرەر لە نیوەشدا بگەڕێتەوە باشترە..بۆیە مەبەستم بوو شتەکە (بگەیەنم), بۆ نموونە باسی هەڵەبجەم کردووە, لە کاتی زەمانی هەڵەبجە من بڵاوم کردووە کە هەڵەبجە شەهید کراوە کە حوکمەت و ڕەقابەی حوکمەت پێی نەزانیووە, کابرایەك, ژنەکەی دەڵێ مێش خواردمانی, دەڵێ دەرمانی مێش نییە, دەگەڕێ بۆ دەرمانی مێش, نەماوە و قات بووە, دەڵێ کچێ ئافرەت وەڵڵا دووکاندار پێمی وت بڕۆمە ئەو شارە, چوومە ئەو شارەیش خەڵك نەبوو لێی بپرسم, دەرمان مێش نەماوە, یانی هەڵەبجە ئیبادە کراوە, ئەوە بڵاوم کردەوە, ئێ ئەگەر بە ڕەمز نەمگوتایە چۆن بڵاو دەکرایەوە, هەر هەڵدەواسرام..

ئەدیب نادر: مامۆستا وتمان چڕوپڕیی زمان و سیمبوڵیی زمان و..

عەبدوڵڵا سەڕاج: مەبەستیشی تیایە..

ئەدیب نادر: بابەت, یاخود لەبەر ئەوەی کە بەڕاستیی بابەتێکی

دیاریکراو..
عەبدوڵڵا سەڕاج: ئا..دەمەوێ زمانێکی تازە دروست بکەم.
ئەدیب نادر: بەڵێ، ڕاستە من ستایشی ئەوە زۆر دەکەم..یاخود لەبەر ئەوەی کە بابەتێکی دیاریکراو بوونی نییە لەناو چیرۆکەکانتدا؟
عەبدوڵڵا سەڕاج: چۆن بابەت نییە؟ من هیچ شتێکم نییە بابەتی دیاریکراوی تیا نەبێ، بەڵام..
ئەدیب نادر: بابەتێکی دیاریکراو نییە، بەڵکو کۆمەڵێك شتە..
عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ، ئەوە مۆنتاجەکانە، ئەوە تازەگەرییەکەیە، نوێگەرییەکەیە، ئەوە، وەکو وتم مۆنتاج و نوێگەرییەکە و دۆزینەوەی زمانێکی شیعریی و ئەمانە هەموو وات لێدەکا تۆ بچڕێنی زائیدەن ئەوەی کە وتم سانسۆرەکە کە چاوی زەقی هەمیشە لێمان بوو، ئەوجا سەرەڕای ئەوەی ئاماژەت پێکرد وەکو خۆت فەرمووت خوێنەری بە ئەمەکی باشمان هەر هەبووە لە هەموو شارەکاندا..
ئەدیب نادر: ئەمە ڕەنگە پرسیارێکی تۆزێك هەستیار بێت، هەندێك لە دەقی چیرۆکەکانت کردارێك دەیانهێنێتە دی. کردارێك دەیانهێنێتە دی، نەك بابەت..
عەبدوڵڵا سەڕاج: کردار، یانی چی؟
ئەدیب نادر: کردار، یانی کردەیەك دەیانهێنێتە دی، کردەی گێڕانەوە، نەك بابەت، کردار بە تەنها بە بێ بابەت دەتوانێ چیرۆك بخوڵقێنێ، یان هەردووکیان دەتوانن پێکەوە چیرۆك بخوڵقێنن؟
عەبدوڵڵا سەڕاج: کاك ئەدیب نادری بەڕێز، هەتا ئێستا، کە لەو پەیڤستانەم وابزانم دوو سێ وتاری تیایە باسی چیرۆکی کوردی دەکەم، لێم بپرسیت ڕۆمان چییە، ناتوانم پێناسەیەکی تەواوت بدەمێ، ناتوانم پێناسەیەکی تەواوی چیرۆکیشت بدەمێ، چونکە چیرۆك ئەو شتانەی هەمووی دەڵێ ئەوەشە و ئەوەش نییە، کردارە و کرداریش نییە، بابەتە، بێ بابەتیشە، چیرۆکێك دەنووسی بێ بابەتە، هونەرە، شیعراندنە، یانی دەقەکە خۆی خۆی دەناسێنێ.. ئێستا ئەوەیش پەیابووە، سەیر دەکەی چیرۆك پەیابووە، من زۆریش لەگەڵا ئەوەدا نیم، نەك هەر شۆرت ستۆرییە، چیرۆکی زۆر زۆر کورتە، هەر بڵێم چی سێ جوملەیە، سێ ڕستەیە، بریتییە لە شەش وشە، بۆ نموونە دەڵێ یەکیان بینی لە لەندەن، لە پاریس یەکتریان خۆشویست، لە مۆسکۆ، بۆ نموونە، جیابوونەوە، ئەمە..وێنەیە، سەرهاتە، ڕووداوە، بەڵام من بە چیرۆکی نازانم..
ئەدیب نادر: ئا..کەواتە کردەی گێڕانەوە و بابەت پێکەوە پێویستە، یان پێویست نییە بۆ بەرجەستە کردنی دەق؟
عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵام ئەوەشمان لە بیر نەچێ، ئەم هەموو پێناسانەی کە دەیکەین و هەر کەسێ، هەر ڕەخنەگرێ تەعریفی خۆی هەیە

بۆی, بەگوێرەی قوتابخانەکان, لە هەموو سەردەمێکیش, یا دەساڵا جارێکیش پێناسەکان دەگ□□ن, ئێمە مەبەستمان چیرۆکە, لە حەفتاکان کە دەماننووسی جیابوو لە هەشتاکان و نەوەدەکان جیایە و ئێستایش دوو هەزار و سیانزەیە جودایە, ئەگەر یەکێ بێتو وەکو من بنووسێ, وەکو جەلیل کاکەوەیس بنووسێ, وەکو ئەدیب نادر بنووسێ, هیچی نەکردووە. دەبێ ئەمانە تێپەڕێنێ, تێپەڕێنێ, ئەوجا لە..

ئەدیب نادر: ئاخر..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ڕێم دە بێ زەحمەت..زمان داڕشتن, لە وێنە دروست کردن, وێناندن, لە گۆشەنیگای تایبەت, دوایی لە هەمووی هەمووتریش, دنیابینیی کەسەکەیە بەرامبەر بە گەردوون, بەرامبەر بە زەمەن, بەرامبەر بە خودا, بەرامبەر بە کۆمەڵا, بەرامبەر بە ئایین, بەرامبەر بەمانە دەبێ بۆچوونی هەبێ, ئەو نووسەرە, ئەگەر بۆچوونی نەبێ, چی دەڵێ؟ ئەوە..ئەوە بابەتەکەیە کە تۆ دەتەوێ بڵێی..

ئەدیب نادر: گرنگە..شتێکی تریش هەیە, بابڵێین کرداری چیرۆکیی و بابەت پێکەوە پێویست نییە بۆ بەرجەستە بوون, بەرجەستە کردنی چیرۆك هەڵبەتا, یان بە جۆرێکی تر با بیڵێین, ئایا کۆمپۆزیشن, یاخود بابڵێین داڕشتنێکی ڕێتۆریکی, یاخود بەلاغی- ڕەوانبێژییانە- دەتوانێ چیرۆکێکی جیاکارمان بۆ بخوڵقێنێ؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ ئەگەر..

ئەدیب نادر: یانی داڕشتن, داڕشتنێکی ڕێتۆریکییانە- ڕەوانبێژییانە-, ڕەوانبێژییانە بێ, یانی

عەبدوڵڵا سەڕاج: خۆی بێ ڕەوانبێژیی نابێ..

ئەدیب نادر: ڕەوانبێژییەك بێ تێیدا..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئێ ئێ ڕەوانبێژیی تیا بێ, بەڵام وەکو وتمان دەبێ ڕەوانبێژییەکەت نوێ بێ..

ئەدیب نادر: مەبەستم لە داڕشتن داڕشتنێکە کە

عەبدوڵڵا سەڕاج: مەبەست لەوەیە..وێنەکان جیا بێت, گۆشەنیگاکان جیا بن, بەڵام وەکو وتمان لەپاڵا ئەوەشەوە تێڕوانینێك هەبێ, دنیابینییەك هەبێ, دنیابینییەکی شەخسیی..

ئەدیب نادر: مامۆستا مەبەستم داڕشتنە, چونکە بەشێکی ڕووبەری چیرۆکی کوردی داڕشتنە, یانی..

عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ, بەلای منەوە دەیان..من

ئەدیب نادر: سەرەنجام داڕشتن دەتوانێ چیرۆك دروست بکات؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: دەیان چیرۆکم لەبار بردووە, لەبەر ئەوەی ڕێگام, یان تەکنیکی ئەوتۆم نەبووە بیخەمە قاڵبەکەوە, بەلامەوە تەکنیك زۆر زەروورییە, هەر بابەتێکی بەهێز چیرۆکێکی بەهێز دروست ناکات, دەبێ داڕشتنێکی, یان تەکنیك گەلێکی نوێ بێ, هەردوولا ئەگەر هاریکارییان

کرد سەرکەوتوو دەبێ..
ئەدیب نادر: مامۆستا تۆ خۆت تەکنیکەکە هەڵدەبژێری، یان چیرۆکەکە خۆی هەڵیدەبژێرێ بۆ خۆی؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: بەزۆری بابەتەکە هەڵیدەبژێرێ، بەڵام زۆرجاریش تەکنیکێك لە مێشکمدا هەیە سەیر دەکەی بابەتێکی بۆ دەگونجێ، بەڵام وەکو وتت بەزۆری ئەو هەڵیدەبژێرێ..

ئەدیب نادر: یانی چیرۆکەکە و بابەتەکە هەڵیدەبژێرێ؟

عەبدوڵڵا سەڕاج: بەڵێ، بەڵێ، ئەو هەڵیدەبژێرێ و من پێش ئەوەی کە..

ئەدیب نادر: چونکە من، یەکدوو برادەر باسی تەکنیکیان کردووە لام، حەز ناکەم ناو بێنم، زۆرجار کە سەبارەت بە چیرۆك قسە دەکەین، دەڵێن زۆر خەریکی تەکنیك و ئەو شتانەین، بەڵام من خۆم ڕام ئەوەیە کە بابەتەکە و چیرۆکەکە خۆی تەکنیکی خۆی هەڵدەبژێرێ..

عەبدوڵڵا سەڕاج: بێگومان نووسین، نووسین خۆی بە گشتیی لە چیرۆکەوە بۆ هەمووی هونەری دەربڕینەکەیە، چۆن دەری دەبڕی، تۆ دەتوانی..

ئەدیب نادر: بەڵێ هونەری دەربڕینە..

سەباح ڕەنجدەر: مامۆستا ئەدیب، لە چیرۆکی کوردی، ئەوەی ئەمن، یانی شارەزاییم لە چیرۆکی کوردی هەبێ، کەم چیرۆکنووسی کورد هەیە گرینگی بە تەکنیك بدات، زۆربەی هەرە زۆریان بایەخ بە فیکر و تەرح کردنی مانا دەدەن، ئەوەی کە گرنگیی بە تەکنیك داوە لە چیرۆکی کوردیدا، یەکەم کەسیان لەتیف حامیدە، دووەمیان عەبدوڵڵا سەڕاجە، سێیەمیان سەباح شوانە، ئەوانی تر بەزۆری ئیشیان لە مانا کردووە، لە ڕێگای ماناوە دەگەن بە تەکنیکێك، یا گۆشەنیگایەکی تەکنیکئامێز، ئەوە جیاوازە، بەڵام کە ئیشیان لە تەکنیك کردبێ، ئەو سێیەنە، ئەویش بە پلەی جیاجیا، لەگەڵ ئەوەی بڵێین دووانیان بەرهەم کەمن، بەڵام تەکنیکی زۆر پتەو و نوێیان تەوزیف کردووە، مامۆستا..

عەبدوڵڵا سەڕاج: بۆ ئەو سەردەمە..

سەباح ڕەنجدەر: بەڵێ، مامۆستا زیاتر لە سەد چیرۆکی نووسیووە..

عەبدوڵڵا سەڕاج: کۆ؟

سەباح ڕەنجدەر: تۆ، لەوانەیە تەکنیکت لەوان زیاتر بەکار هێنابێ..

عەبدوڵڵا سەڕاج: زۆرتر بەکارم هێناوە، بەڵام من حەز دەکەم نەختێ بە ویژدان بین، تەکنیکی باش، ناڵێم لە هەموو چیرۆکەکانی، بەڵام لە سەدا سی بۆ چلی چیرۆکەکانی حوسێن عارف تەکنیکی باشیان تێدایە..بابەتم باس نەکردووە، حوسێن عارفیش با لەیاد نەکەین یەکێکە لە تەکنیککارە باشەکانی حەفتاکان، بەڵام بەردەوام نەبوو

له سه‌ریان. (ڕووی له سه‌باح ڕه‌نجده‌ره) زیاده بۆ ئه‌و قسه‌كه‌ی جه‌نابت, باسی نه‌وه‌ی تازه‌ی پاش خۆم, پاش خۆمی خۆم, یانی پاش خۆم جه‌لیل و ئه‌وان دێن, وه‌كو ئاماژه‌م به چوار كه‌سه‌كه كردووه, ئاخر ئه‌و دیمانه‌یه ده, پانزه ساڵا پێشیش ئه‌نجام دراوه, به‌ڵام با بڵێین ئه‌م نه‌وه تازه‌یه‌ی عه‌تا محه‌مه‌د و ئه‌وان, ئه‌وانیش زۆرجار ته‌كنیك به‌كار ناهێنن, هه‌ر یه‌كسه‌ر هاكه‌زایی ده‌چنه ناو بابه‌ته‌كه‌وه..

سه‌باح ڕه‌نجده‌ر: به‌ڵام نموونه دوا چیرۆكی ئه‌دیب نادر..

عه‌بدوڵڵا سه‌ڕاج: نموونه‌ی باشیان هه‌یه, یه‌ك هه‌ڵبژارده‌یان هه‌یه..

سه‌باح ڕه‌نجده‌ر: مامۆستا دوا چیرۆكی ئه‌و پیاوه‌م خوێنده‌وه, ئه‌دیب نادر چیرۆكه‌كه ناوی چی بوو؟ چی میمكه ته‌مین؟

ئه‌دیب نادر: من و ئه‌و و میمكه ته‌مین..

عه‌بدوڵڵا سه‌ڕاج: كێ؟

ئه‌دیب نادر: من و ئه‌و و میمكه ته‌مین..

عه‌بدوڵڵا سه‌ڕاج: ئا..

سه‌باح ڕه‌نجده‌ر: چیرۆكێكی زۆر ته‌كنیكییه, له هه‌مان كاتدا چیرۆكێكی زۆر مانایی‌یشه.

عه‌بدوڵڵا سه‌ڕاج: چی چییه؟

سه‌باح ڕه‌نجده‌ر: چیرۆكێكی زۆر ته‌كنیكییه..

عه‌بدوڵڵا سه‌ڕاج: ته‌كنیكیی تێگه‌یشتم, ئه‌وی كه‌ی چییه؟

سه‌باح ڕه‌نجده‌ر: مانایی‌یشه مانایی..

ئه‌دیب نادر: یانی مانا به‌خشه..

سه‌باح ڕه‌نجده‌ر: ئیشی له مانایش كردووه..

عه‌بدوڵڵا سه‌ڕاج: ئا..واتا..یانی؟

سه‌باح ڕه‌نجده‌ر: به‌ڵێ, ئیشی هه‌م له واتا كردووه, هه‌م زۆر ته‌كنیكی‌یشه,(ڕوو له ئه‌دیب نادر)یانی له كۆی چیرۆكه‌كانی تۆ, ئه‌و چیرۆكه‌ت له هه‌موو چیرۆكه‌كانت زیاتر ئیشی له ته‌كنیك كردووه.

عه‌بدوڵڵا سه‌ڕاج: ئێمه زۆر گرنگیمان به ته‌كنیك دا, زۆر چاكیشه باسیشمان كرد, به‌ڵام هه‌مووی له كۆی هه‌موودا خزمه‌ت به بۆچوون و دنیابینیی تۆ ده‌كات, من تۆ ده‌خوێنمه‌وه ته‌كنیكی جوانت به‌كار هێنا, به‌ڵام له پاڵا ئه‌و ته‌كنیكه‌وه چیت پێم وت؟ چ شتێكی تازه‌ت پێم وت؟ چیت لا خوڤاندم؟ چ پرسیارێكت لام دروست كرد؟ ئه‌مه‌یش زۆر گرنگه.

سه‌باح ڕه‌نجده‌ر: ئاخر مامۆستا دوو ئاڕاسته‌یه, به‌ڕاستی ته‌كنیك ئاڕاسته‌ی خۆی هه‌یه, مانایش ئاڕاسته‌ی خۆی هه‌یه..

عه‌بدوڵڵا سه‌ڕاج: ئاخر خۆ له پێناوی ئه‌وه‌یه..

سه‌باح ڕه‌نجده‌ر: به‌ڵام هه‌ردووكیان له هه‌رێمێك ده‌گه‌نه یه‌ك, هه‌رێمی به ده‌قبوون, به كامڵبوونی ده‌ق, له‌و هه‌رێمه ده‌گه‌ن به‌یه‌ك..

عه‌بدوڵڵا سه‌ڕاج: ئا..جوانسازیی..

سەباح ڕەنجدەر: بۆ نموونە, زۆر چێژ لە مانا و واتای چیرۆکەکانی مارف خەزنەدار دەکەم..
عەبدوڵڵا سەڕاج: لە کێ؟
سەباح ڕەنجدەر: مارف خەزنەدار, لە واتا زۆر جوان ئیشی کردووە, بەڵام لە تەکنیك ئیشی نەکردووە, کەواتە وەکو چیرۆك..
عەبدوڵڵا سەڕاج: سەردەمی ئەو وابوو..
سەباح ڕەنجدەر: وەکو مانا بایەخی پێ دەدەم, بەڵام وەکو هونەر ناتوانم بایەخی پێ بدەم.
عەبدوڵڵا سەڕاج: ئێ..کاك ڕەنجدەر من پێشتر ئاماژەیەکم دا لە وەڵامێکی کاك ئەدیب نادردا وتم, ئێمە دەبێ بەرهەمی کەسانێك بخوێنینەوە وەکو ئاماژەت دا, مارف خەزنەدار, دەبێ بۆ سەردەمی پەنجاکان بیخوێنیتەوە, بۆ ئەو سەردەم و وەختە باش بوو, بەڵام ئەگەر تۆ بتەوێ بە سەردەمی دوای ساڵی دووهەزار حیسابی بۆ بکەیت, ئەو کاتە..
سەباح ڕەنجدەر: یەك سەرنجی زۆر بچووك, ئەدەب هەیە ئەدەبی هەموو سەردەمەکانە..
عەبدوڵڵا سەڕاج: هی سەردەمێکە, بەڵام سەردەمێك..
سەباح ڕەنجدەر: ئەدەب هەیە مامۆستا دەبێتە ئەدەبی هەموو سەردەمەکان,
عەبدوڵڵا سەڕاج: قەیناکە, بەڵام لە سەردەمی مارف خەزنەداردا مۆبایەڵا نەبوو..
سەباح ڕەنجدەر: ئەدەبیش هەیە بەس لە سەردەمی خۆیدا دەمێنێتەوە..
عەبدوڵڵا سەڕاج: ئینتەرنێت نەبوو, بەڵام تەکنیك هەبوو..
ئەدیب نادر: مامۆستا ئێستا تۆ لە دوێنێ, یاخود ڕابردووی ئەدەبەکەماندا بوونێکی تەواوت هەیە و زۆر بەرجەستەشە, ئەمڕۆیش هەر هەیت و زۆر بەرجەستەیت, تۆ بە بابەت, یاخود بە تەکنیك دەچیتە ناو ئایندەی ئەدەبی کوردییەوە؟
عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەوە بۆچوونێکی باشە و سوپاست دەکەم, بەڵام من ئاماژە بە وتەیەکی کاك ڕەنجدەر دەدەم کە پێشتر باسی کرد, من, کە زۆر حەزیش ناکەم(من) لەناو کەوانەدا بەکاربهێنم, لە هەموو چیرۆکنووسان و ڕۆمانووسانیش زیاتر تیۆراندنم کردووە, ئەوە- پەیڤستان-, ئەوە- با لە هونەر بگەین-, کە زانستی ئێستاتیکایە, بەشی دووەمی پەیڤستان کە بە ناوی- یارستان- ەوە دەردەچێت و هەمووی تیۆراندنە سەبارەت بە ڕۆمان و چیرۆك و ئەمانە, کەم کەس هەیە لە چیرۆکنووسان, بۆ نموونە, تیۆراندنیان کردبێ, نەیانکردووە, موکری بگرە – خوالێخۆشبوو- , بەختیار عەلی بگرە, تیۆراندن ناکات, ئەمانەی کە هەن ناوەکان زۆرن با ناویان نەدەم,

هەتا نەوەی تازەیش تیۆراندن ناکەن..

ئەدیب نادر: دەزانم تۆ لە هەموویان زیاتر خەریکی تیۆراندن و ئەو شتانەی, بەڵام تۆ وەکو بەکارهێنەر و پراکتیزەکەری تەکنیك دەچیتە ناو ئاییندەی ئەدەبی کوردییەوە, دەچیتە ناو مێژووی چیرۆك و ڕۆمانی کوردییەوە, یاخود با بڵێین بە بابەت, بابەتی..

عەبدوڵڵا سەڕاج: ئەوە دەهێڵمەوە بۆ حوکمی ئاییندە و دواڕۆژ و ڕەخنەگران..

ئەدیب نادر: هیچی ترت نییە بیڵێیت؟ بۆ نموونە, سەبارەت بەو قسانەی ئێمە کردمان و ئەو پرسیارانە و ئەگەر ئیزافەیەکیشت هەیە ئەوا..

عەبدوڵڵا سەڕاج: بێگومان, من دەمەوێ شتێ بڵێم, ڕەنگە هەرچییەکیش بڵێم هێشتا هەر کەم بێ, بەڵام من لە ڕۆمانی وابزانم- ڕەنگستان- ە وتوومە کتێب دەردەچێ و ماستەرنامە دەردەچێ و عەبدوڵڵا سەڕاج و تەکنیکی گێڕانەوە, عەبدوڵڵا سەڕاج و تەکنیکەکان, یان عەبدوڵڵا سەڕاج و نازانم چی و چییەکان, بەڵام هیچ کەسێك خوێندنەوەی هزری منی نەکردووە, نەیوتووە عەبدوڵڵا سەڕاج لەمیانەی ئەم تەکنیکەوە چی دەڵێت؟ هیچتان نەوتووە, ئا وابزانم کاك جەلیل کاکەوەیس لە وتارێکدا وەڵامی ئەم پرسیارەی داوەتەوە, کە تیایدا دەڵێ هەر چەندێ ڕەخنەگر زیرەکیش بێت, ناگاتە ئافەریدەکار, یانی ناگاتە خوڵقێنەری دەق, چونکە تەنانەت ئەوەی من خۆیشم نووسیوومە نازانم لەسەری بە باشی بنووسم. وتم ئەزموونێکی تازەم کرد کە ئەدیبانی کە نەیانکردووە, هاتم خۆم لەسەر خۆمم نووسی, بۆ نموونە, ئەزموونگەم بڵاوکردەوە, لە دوو بەش, پەنجا لاپەڕەیە و لە پەیڤستانیشدا هەیە, ئینجا هاتم باسی ڕۆمانەکانی خۆمم کرد, لەناو ڕۆمانەکانمدا, لەناو دەقەکانمدا چی باسی ڕۆمانم کردووە, باسم کردن, ئاخر ئەوە میتا ڕۆمانە, لەناو ڕۆماندا باسی ڕۆمان بکەیت. هەروەها پڕۆژەیەکی کەیشم بەدەستەوەیە, بە کاك ڕەنجدەرم وتووە, حازریشە, بەس ئەوە ماوە پاکنووسی بکەم, شێوەکاریی, هونەری شێوەکاریی لەناو چیرۆکەکانمدا, لە چیرۆك و بەرهەمەکانمدا, ئەوەش بەم زووانە ئینشاڵڵا بوارم هەبێت و دوکتۆر ڕێی نووسینم بدات, ئەویش بۆ بڵاوکردنەوە دەنێرم..ئەمەیش ئەزموونێکی تازەیە, خۆت باسی خۆت بکەیت.

ئەدیب نادر: بێگومان زۆر سوپاست دەکەین و هیوادارین بەم کۆمەڵە پرسیارەمان سەبارەت بە ئەزموونەکەی تۆ هەندێ شتی تازەمان وروژاندبێ. زۆر زۆریش سوپاست دەکەین کە ئەو وەختەت پێمان بەخشی بۆ ئەوەی بتوانین ئەم گفتوگۆیەت لەگەڵدا ئەنجام بدەین.

عەبدوڵڵا سەڕاج: بە پێچەوانەوە, من سوپاسی ئێوە دەکەم, زۆر

زۆریش, ئێوە شایانی ئەوەن هەتاهەتایە ڕێزتان لێ بگیرێت و پرسیارەکانیشتان کە خۆشحاڵی کردم بەڕاستی نائاسایی بوون و زۆر باشیش بوون..

ئەدیب نادر: دووبارە سوپاس.